

Més enllà de la crueltat

Poques vegades un resultat electoral ha tingut una càrrega tan extrema de crueltat i contradicció. Mentre milers de valencians celebraven diumenge el final de la llarga era popular, a les seues d'Esquerra Unida del País Valencià havien de fer la quasi impossible digestió d'una dolorosa realitat: com vaticinaven algunes enquestes, la formació d'Ignacio Blanco quedava fora del Parlament i de l'Ajuntament de València. El partit que durant les dues darreres dècades s'havia deixat el fetge fent oposició al PP, posant el dit a la nafra de la corrupció i de les contradiccions econòmiques i socials del model, amb una coherència general a prova de bombes, restava fora d'institucions cabdals. Tot just quan arribava l'hora de la reconstrucció.

Fins i tot adversaris aferrissats reconeixen en aquella situació una injustícia gens poètica. Sobretot per al candidat a la presidència, Ignacio Blanco. Un polític jove, ben plantat, molt preparat, un parlamentari incisiu i rigorós. Un comunicador més que notable amb marge encara de millora. Un molt bon candidat, al capdavall. Però el referent valencià d'Izquierda Unida no ha pogut salvar-se de la desfeta quasi general arreu de l'Estat. L'esperança de salvar els mobles, com a Andalusia, s'esvaí. Fou, de molt llarg, la nota agra d'una nit feliç i històrica per a l'esquerra valenciana. Molta gent que no havia votat Esquerra Unida tingué la delicadesa de recordar-ho. I posar en valor el treball de gent com el mateix Blanco, Esther López, Lluís Torró, Marina Albiol, Marga Sanz i aquells que els precediren.

Hi ha claus estatals en aquest desenllaç que són òbvies i que tenen a veure amb la irrupció del fenomen Podem i la incapacitat d'Izquierda Unida de generar una resposta eficaç. La sensata renovació amb perfils com els d'Alberto Garzón o

XAVIER
ALIAGA
@xavialiaga

Ignacio Blanco ha estat insuficient. I les ambigüitats ideològiques de Podem i les seues primeres contradiccions –ressaltades pels dirigents esquerrans– tampoc no han evitat la fuga de vots. La versatilitat i la visibilitat mediàtica ha guanyat a la coherència i al treball.

Al País Valencià, a més, la pinça ha estat doble. Per a molts integrants veterans d'Esquerra Unida, un component afegit al desencís és veure com dos antics dirigents del partit, Joan Ribó i Mónica Oltra, confirmen el seu paper central en la política valenciana de la mà de Compromís. L'antic secretari general del Partit Comunista del País Valencià (PCPV) i ex-coordinador d'Esquerra Unida, podria ser el nou alcalde de València, l'home que tancarà el cicle que semblava etern de Rita Barberà. I Mónica Oltra es postula com a presidenta de la Generalitat. Algú podria pensar que en el convuls i lleig trencaament del primer Compromís, la coalició de 2007 entre Esquerra Unida i el Bloc Nacionalista Valencià (BNV), hi ha el pecat original. La història, tanmateix, és més complicada. Té molts matisos.

Tret del breu parèntesi del 1995, quan la formació trau un 11,7% dels vots i una desena de diputats a les Corts amb Albert Taberner de cap visible –un il·lustrós grup fragmentat després per l'escissió de Nova Esquerra–, Esquerra Unida ha viscut sempre en el tall de la navalla electoral,

entre un i tres punts per sobre del llistó electoral del 5%. Sempre hi ha hagut un sòl de votants fidel, però el factor de creixement es mostrava volàtil, esmunyedís. I les dues vegades que EUPV s'ha presentat de la mà del valencianisme polític no hi ha hagut suma, sinó resta, discòrdia i ferides molt profundes.

L'any 1983, encara sota el paraigua del PCE, els esquerrans aconseguiren un digne resultat, un 7,5% dels vots i 6 diputats. Els següents comicis de l'any 1987, en col·lecció amb la Unitat del Poble Valencià (UPV) de Pere Mayor, els guanys són pírrics: 8,03% dels vots i, de nou, 6 diputats, 2 dels nacionalistes, que acabaren trencant el grup parlamentari i generaren un recel que mai no s'acabà de resoldre. El retorn a la *normalitat*, l'any 1991, dona a Esquerra Unida 6 diputats.

El valencianisme reprengué la llarga travessia pel desert i EUPV passà els anys següents entre moments de glòria molt efímers, com el del 1995, la curació de ferides internes i una tasca modèlica d'oposició parlamentària al partit popular. Diputats com Glòria Marcos, Pasqual Mollà, Joan Antoni Oltra, Ramon Cardona, Alfred Botella, Carmen Cana, Mª Ángeles Martínez, Dolors Pérez o el mateix Ribó, foren la veu esforçada i de vegades brillant de l'esquerra i el nacionalisme. Una tasca ingent, que els donà visibilitat i els féu guanyar el respecte dels sectors més conscienciats. En un entorn hostil, amb un país que els veu com a marcians des de la seua delirant bombolla. L'electorat fidel, però, els va mantenint al Parlament amb grups de 5 o 6 diputats i un percentatge que supera de poc el 6%, els anys 1999 i 2003. Poc rèdit per a tant d'esforç.

Les lluites internes entre les dues ànimes d'Esquerra Unida –la mà fidel al PCE i la seua herència i el sector més nacionalista i possibilista– tampoc no ajuden. I acaben generant una paradoxa irrisoluble: al sector més refractari a un

SALVADOR LLOSA

EUPV SEMPRE HA TINGUT UN SÒL DE VOTANTS FIDEL, PERÒ EL FACTOR DE CREIXEMENT ES MOSTRAVA VOLÀTIL, ESMUNYEDÍS. I AMB EL VALENCIANISME NO SUMAVA

PODEM HO CANVIA TOT. ELS ACÒLITS VALENCIANS DE PABLO IGLESISAS ES MIRAVEN EUPV AMB UNA SUFICIÈNCIA INJUSTIFICABLE. A IU S'INSTAL·LÀ EL DESCONCERT

nou acord amb el valencianisme, el PCPV i els independents de la nova coordinadora, Glòria Marcos, li toca capitanejar el primer Compromís pel País Valencià, l'any 2007, una plataforma atida amb més bona intenció que visió des dels sectors il·lustrats de l'esquerra valenciana. La teoria és molt soferta. Les negociacions són interminables. I l'articulació final del pacte, un despropòsit: acord autonòmic, amb Marcos de cap de llista, Enric Morera de segon i llibertat als municipis. Un galimaties. Siga perquè els electorats no eren exactament bescanviables ni sumables o per la manera de lligar (o deslligar) el pacte, el resultat a les autonòmiques és un pobríssim 8,14% i 7 diputats. El grup

durà un mes i es trencà després d'una gresca lamentable. Els sectors de Mollà i Ribó marxen d'Esquerra Unida amb l'aleshores emergent Mònica Oltra.

Per separat, a les eleccions de 2011, als uns i als altres els va millor: Esquerra Unida torna als seus números habituals (un 6,25% i 5 diputats) i Compromís sorprèn amb un 7,07 i 6 diputats i una històrica representació a la ciutat de València. Ambdós grups a les Corts, altrament, no donen treva al PP en la seua legislatura més negra. I generen, en diferents graus, noves i suggeridores figures polítiques com ara Esther López i Fran Ferri.

El treball, ara sí, té més ressò social. Pugen a les enquestes. El PP i el PSOE

baixen. Malgrat les ferides profundes, Compromís i EUPV estan condemnats a entendre's en un futur Govern. Fins que irromp Podem. I ho canvia tot. Els acòlits valencians de Pablo Iglesias miren de dalt a baix Esquerra Unida, amb una suficiència injustificable. A les federacions d'IU s'instal·la el desconcert i el pànic perquè no hi ha massa marge de resposta. El sòl electoral trontolla. La sensació és que, aquesta vegada, el tall de la navalla talla més que mai. Havia de passar.

Errades? Moltes. Però sense Esquerra Unida, diga el que diga l'aritmètica, no es pot entendre el canvi que hem viscut.

Escriptor i periodista d'EL TEMPS